

Na ďalšej pracovnej porade sa Komisia zaoberala odbornou terminológiou, súvisiacou s čistením repnej šťavy. Okrem riadnych členov Komisie sa na schôdzke zúčastnili aj Prof. Ing. Dr. J. Vašátko a Ing. J. Procházká. Ďalší pozvaní odborní poradcovia, Ing. V. Novotný a Ing. K. Walló, sa na schôdzku nedostavili, pravdepodobne pre služobné zaneprázdnenie.

Použitie jednotlivých navrhovaných termínov sa pokúsime osvetliť na príkladoch. Vápenné mlieko sa obvykle pripravuje v hubnoch, zv. *hasidlá*. Miestnosť, kde sa vápno hasí, sa nazýva *hasiareň* (nesprávne: hasenka). Odtiaľ sa vápenné mlieko čerpá do zásobnej nádrže s miešadlom. Pravidelné plynulé odberanie vápenného mlieka zo zásobníka sa deje napr. prídavacími ventilmi, v ktorých sa zmena zdvíhu deje natáčaním *nastavovača* (nesprávne: otočníka, obrtlíka). Pod ventilmi je plechový žľab, v ktorom sa môže vystrekujúci prúd vápenného mlieka rozdeliť plechovou *prehradou* (nesprávne: prepážkou, priehradkou, priečinkom) na dve časti, z ktorých sa každá odvádza osobitne.

Osvedčilo sa aj automatické zariadenie na pridávanie vápenného mlieka, v ktorom je piest spojený s nabračkami *tahadlom* (nesprávne: tiahlom) a pákou. Vstup a výstup oleja vo valci s piestom sa riadi piestovým *zasúvadlom* (nesprávne: šúpatkom), ktoré je ovládané zdvihovacím elektromagnetom. Tento dostáva elektrické impulzy *meradlom* šťavy (nevhodne: meridlom, meričom, mierkou), ktoré je vmontované do tlakového vedenia šťavného čerpadla. V odmerke Regula elektrický impulz na odmeriavanie vápenného mlieka vychádza od hladinového *tykadla* (nesprávne: čidla).

*Komisia pre ustálenie slovenského
chemicko-technologického názvoslovia.*

NOVÉ KNIHY A ČASOPISY

THE INDUSTRIAL CHEMIST and Chemical Manufacturer.

Časopis venovaný pokroku aplikovanej chémie a chemického inžinierstva. Vychádza mesačne. Formát A/5, úhrnný rozsah textu v jednom čísle je 72 strán a približne 150 strán inzerátov. Ročné predplatné 20 s, cena 1 výtlačku 2 s.

Už titul ukazuje, že sa časopis venuje otázkam priemyselnej chémie. Jednotlivé články nezaoberajú sa len všeobecnými problémami, ale čerpajú aj zo všetkých odvetví chemického priemyslu. Najlepšie bude informovaný čitateľ o rôznorodosti tém tohto časopisu krátkym výberom článkov z prvých troch tohoročných čísel. Filtrácia v priemysle. — Kalibrované sklo. — Polytény pre chemický priemysel. — Prechod tepla v turbulentnom prúde. — Ná-

/nosy na vonkajšom povrchu vodotrúbkového kotla. — Kontrolovaná kryštalizácia. — Kontinuitná výroba nitroglycerínu a podobných výbušnín. — Reorganizácia cukrovarov. — Organické slúčeniny fluóru. — Meranie tlaku v chemickom priemysle. — Získanie etylénu z koksárenského plynu. — Dnešný výskum Fischer-Tropschovej syntézy. — Východoafrický priemysel. — Svárnie v chemickom priemysle. V sérii článkov, vychádzajúcej pod titulom: „Mínérály pre chemický a príbuzný priemysel“, usporiadanej podľa prvkov, uverejňujú sa hospodárske dáta, spôsoby výroby a použitie jednotlivých prvkov.

Články vhodne dopĺňujú fotografie, diagramy a tabuľky. Kratšie referáty prinášajú novinky z odboru laboratórnych a prevádzkových zariadení. Vyberáme z nich niektoré: Ventily pre vysoké vákuum s jemnou reguláciou. Automatická kontrola zmäčovačom vody. — Vákuový vypínač. — Termostat. — Kontrolný prístroj na teplotu. — Reverzibilný elektromagnetický transporter. — Bezpečnostné nádoby z polyténov. — Potrubie zo skla. Vysokovýkonný extraktor. — atď.

Čitatelia môžu so svojimi otázkami a problémami na redakciu, ktorá im odpovie a poradí.

Krátke referáty soznamujú nás s novými patentmi z odboru chémie.

Popri prehľade najzaujímavejších článkov z cudzej literatúry informuje čitateľa o novinkách na knižnom trhu príslušná rubrika, v ktorej sú potrebné dáta, obsah a kritika kníh a časopisov.

Hospodárska rubrika prináša ceny a zprávy o obchode s chemickými surovinami a výrobkami.

Okrem mesačného vydania vychádza ročne *THE INDUSTRIAL CHEMIST Export Review*, formátu A/4, 78 strán textu a 80 strán inzerátov. Podobne ako mesačné vydanie oboznamuje nás s problémami zo všetkých odvetví priemyselnej chémie, takže každý čitateľ nájde článok zo svojho odboru. Väčšina z nich referuje o prístrojoch a zariadení v chemickom priemysle. (Moderný vývoj v destilačnom zariadení. — Moderné sklenené prístroje v priemysle.) Iné zasa opisujú pokrok v priemysle farieb, spracovania odpadov, výbušnín, nafty a umelých hmôt.

Väčšiu čiastku sošitov zaberajú inzeráty, ktoré ponúkajú rôzne stroje pre chemický priemysel od ventilov až po celé továrenské zariadenie: extračné zariadenie, kompresory, zmrazovacie a sušiacie stroje, miešačky, pumpy, emulgátory vákuové, rotačné filtre, automatické kontrolné prístroje, autoklávy, odprašovače rôznych systémov, porezné kovy, explozimetre a pod. Niektoré továrne vzaly si za úlohu vyrábať nádrže a zariadenia, ktoré odolávajú korózii. Tento problém riešili alebo pomocou vystielok z rôznych umelých hmôt, kaučuku a pod., alebo použitím odolných materiálov, či už kovov, sliatín, kameniny a umelých hmôt alebo skla.

Zpätískavanie odpadných hmôt v chemickom priemysle je

dôležitým faktorom pri snižovaní nákladov a preto nové továrne skonštruovali zariadenie pre tento účel.

Z laboratórnych prístrojov ponúkajú automatické analytické váhy, vákuové pumpy, spektrografy pre infračervené a ultrafialové svetlo, interferometre, chemikálie, mikroskopy.

Medzi ponúkanými chemikáliami pre laboratórium a priemysel nachádzajú sa katalyzátory, farbivá, dechty, drogy, ochranné látky, kyseliny organické a anorganické, suroviny pre výrobu umelých hmot, a pod. M. Gažo

S P O L K O V É Z V E S T I

Program X. pracovného sjazdu SChS, ktorý sa bude konať 3.—6. júla 1949 v Banskej Štiavnici.

3. J Ú L A 1949:

- 10.00 hod. zahájenie sjazdu
- 10.30 hod. prípravné schôdze sekcií
- 15.00 hod. pracovné schôdze sekcií
- 19.30 hod. spoločná večera v hoteli Grand

4. J Ú L A :

9.00 hod. prednáška — Univ. prof. Dr. J. Heyrovský, riadny profesor Karlovej univerzity v Prahe.

Polarografická analýza v mealurgii

- 10.00 hod. Valné zhromaždenie SChS
- 15.00 hod. prednáška — Dr. Ing. P. Nemeč riad. výsk. ústavu chem. závodov Dynamit-Nobel:
- Novšie objavy a smery v biochemii**

5. J Ú L A :

9.00 hod. prednáška — Univ. prof. Dr. Cholnoky László, riadny profesor univerzity v Pécsi:

Použitie chromatografie k izolovaniu organických látok

10.30 hod. prednáška — Univ. prof. Dr. Ing. R. B á r t h a, riadny profesor Vysokej školy chemicko-technologického inžinierstva ČVUT v Prahe:

- a) **Keramické inžinierstvo**
- b) **Nové objavy keramických surovín na Slovensku**

15.00 hod. prednáška — Ing. S. Staankovianský, riaditeľ št. priemyselnej školy:

Diferenciálna metóda polarografická so synchronizovanými elektródami

6. J Ú L A :

9.00 hod. prednáška — Prof. Dr. Ing. A. Zmaczynski, generálny riaditeľ znárodneného poľského chemického priemyslu

Perspektívy poľského chemického priemyslu

10.00 hod. prednáška — Doc. Dr. Oto Wichterle, S. docent Vysokej školy chemicko-technologického inžinierstva ČVUT v Prahe:

Problémy chemickej väzby a mechanizmus chemických reakcií.

Prednášky i valné zhromaždenie budú vo veľkej posluchárni chemických ústavov št. priemyselnej školy.